

**עין משפט**‏<sup>א</sup>‏
**ג**‏ר מצוה

<sup>א</sup> א מיי פֿ"ג מהלכות גירושין הלכה ג סמג עשין ג טו"ע אה"ע סימן קל"א סעיף ג:

<sup>ב</sup> ד ב מיי שם הלכה ד טור ש"ע שם סעיף ד:
ה ג מיי שם הלכה א טור ש"ע שם סעיף א:
ו ד ה מיי פכ"ד מהל' מלוה ולוה הל' ח סמג עשין גר טו"ע אה"ע סימן קסט סעיף כה:

<sup>ז</sup> ו מיי פ"ד מהל' יבום הל' נח ח סמג עשין כב טו"ע אה"ע סימן קסט סעיף כה:

**הגהות הב"ח**

(א) תוס' ד"ה עניי וכו' ושמותיהן שוין ונתערבו נטות:

**מוסף רש"י**

ולא אחר יכיל להוציא עליהן שטר חוב. על אחד מהם, לכל חד מה' ממנו ליה אכל תמיר, אלא אם כן יש עדים בדבר שמעדין זה לזה מה, אכל מן השטר אין יכולין להביא ראי' (רשב"ם ב"ב קע"ב).

**פסקי רי"ד**

מצאנו בן עירו ואמר לו שמי כשמן שטר ושם אשתי כשם אשתי פסול בלגורש בו; יתר מיכן היו לו שתי נשים ושמותיהן שוין כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה יתר מיכן אמר ללבלר כתוב איהן שארצה אגרש פסול מלגר' בו; קול סופרים פי' כותבי גיטין. יותר מיכן בגמ' מפרש מאי יתירא ודכולו: ונמלך. חזר מלגורש בו גדולה וקטנה לאו דוקא לאיזו שארצה אגרש פסול דלא אמרי' הוברר הדבר משמעת כתיבה היה דעתו לזו והרי דעתו לשמה: ואלא ירשא במאי אמר רב פפא כסופרים העומדים להתלמד עסקינן ויקא נמי דתניי סופרים מקרין ולא קתני סופרים קרין שלם: מאי יותר על כן תנא דבי ר' ישמעאל לא זה שלא נכתב לשם גירושין. ולא זה שנכתב אלא אפילו נכתב לשם גירושין. ולא זה שנכתב אלא אפילו לא אלא אף זה שנכתב לשם גירושין ודידה פסול ולא זה שלא נכתב לשם גירושין הא אלא אף זה שנכתב לשם גירושין הא פסול וסיפא הא קמ"ל דאין ברידה: אמר רב כולן פוסלין בכהונה חזין מן הראשון ושמואל אמר אף הראשון נמי פוסל

## כד:

בקמייתא דפסול דהוא אמנא דהאי הוא דכי איכתיב לשם רחל לא הדר איכתיב לשם לאה אכל סופרים להתלמד עשויים הכי נמי דכשר דהכי אמרינן בפ"ק דעירובין (דף יג.) דאע"ג דאין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת תורה אע"ג דלהתלמד עבדא הכי נמי דמוחקין וי"ל דלהתלמד דהכא לא

חשיב לשמה כמו להתלמד דספר מורה דסופרים העשויים להתלמד אין כותבין כלל לשם הכשר דגט אכל ס"ת כותב בסתם כלל מה שזריך לעשות בו ומיהו אפ"ה כריתות של ס"ת אין כשר לגרש בו כדפירשנו לעיל (דף כה.)<sup>א</sup> אי נמי וי"ל דמ"מ שיך למתני יתר מיכן כיון שיש סברה אחת כסופרים מקרין לפסול טפי מבגמלן וא"ת דהכותב טופסי גיטין<sup>ב</sup> ה"ל נמי למיתני יתר על כן דהא מכל הני לא מצי למידק בריש וזחיס (דף ז:.) דסתמא פסול דלאו לשמה קאי אלא מהאיא דהכותב טופסי גיטין לחוד וי"ל דההיא צדא דטופסי גיטין לא תנא כלל לאשמעינן דסתמא פסול אלא אשמעינן דשרו רבנן לטוסר לכתוב הטופס מפני התקנה: **לאִיזו** שארצה אגרש בו פסול.

נגמרא מפרש משום דאין ברירה ואומר ר"י דאפי' מאן דסבר צעלמא יש ברירה הכא מודה משום דוכתב לה לשמה משמע שיהא מבורר צשעת כתיבה וכן משמע בגמרא דקאמר<sup>ג</sup> אי אימתנא צדא צדא קאמר ר' יוחנן דאין ברירה צדא צעלינן לה לשמה משמע אע"ג דצעלמא יש ברירה הכא פסול משום דכתיב וכתב לה<sup>ד</sup>: **בעדִי** מסירה ור' אאעזר היא. אכל לר' מאיר צעינן שיהא מוכח מתוך החתימה שנכתב לשם זה האיש ואשה זו ולא מהני עדי מסירה והאיא דהמגשר<sup>ה</sup> לקמן פו:) שנים ששלחו ז' גיטין ושמותיהן שוין<sup>ו</sup> (א) נותן שניהם לזו ושניהם לזו וקאמר ר' ירמיה בגמרא הא דלא כר' אלעזר<sup>ז</sup> משמע דכר' מאיר ניחא<sup>ח</sup> התם מיירי כדפרש"י לעיל (ד. ד.) שככתבו דורות או סימן או כהן שניכר מתוך החתימה<sup>ט</sup> ועדי מסירה אין מכריזין בצבומיה<sup>י</sup> דבן צמין הכמות<sup>יא</sup> וא"ת למאן דחייש לקמן צפרקין (דף כו.) לשני שירי ולשני יוסף בן שמעון אע"ג דלא הוחזקו א"כ לר"מ יפסלו כל הגיטין דלא משכחת מו שום גט שיהא מוכח מתוכו ואומר ר"י דדוקא נפל הנמצא הוא דחייש שמה מחלף בגט חשיב שפיר מוכח מתוכו כיון דלא הוחזקו אלא שירי א' ויוסף בן שמעון אחד ואם תאמר דתנן צפרק גט פשוט (ב"ב

דף קסו:) כותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו<sup>יב</sup> ופריך בגמרא וליחוש לשני יוסף בן שמעון הדרים צעיר אחת דלמא ממתי לה גיטא לאיתתיה דהאיך ומשני הכי אמר רב שני יוסף בן שמעון הדרים צעיר אחת אין מגרשין אלא זה בפני זה והשתא<sup>יג</sup> היכי מיירי אי צלא הוחזקו הא מסקינן לקמן [כו.] דלא חיישינן ואי צהוחזקו א"כ לר"מ אפי' זה בפני זה אין מגרשין עד שיכתבו כהן או דורות או שום סימן ואז ליכא למחש למהידי<sup>יד</sup> ואי לר' אלעזר הא עדי מסירה ידעי שפיר אם זו היא אשתו או לאו כדאמר הכא<sup>טו</sup> ואומר ר"י<sup>טז</sup> דאין עדי מסירה מדקדקים לראות אם זו אשתו כיון שמכירים שמו ושמה וכותב בגט שמו ושמה ולא י<sup>יז</sup> חיישי' שמה יתנו לאשת חבירו ששמו כשמו ושמה כשמה וגם לא מסקי לאדעתיהו להבזיון אם יש יוסף בן שמעון אחר צעיר וכשצאה לב"ד להמירה להנשא מעידים עדי מסירה בפני ב"ד שראו שצעלה נתן לה גט אע"פ שלא דקדקו אם היא היטה אשתו ולהכי פריך ניחוש דלמא ממתי לה גיטא לאיתתיה דהאי דאפילו אין יודעין הכותבין אם הוחזקו אין להם לכתוב דזימנין דהוחזקו ולא ידעי ומשני שני יוסף כו' אין מגרשין אלא זה בפני זה<sup>יח</sup> וכשצאה לבית דין להמירה שילי ב"ד לעדי מסירה אם היו שם שני יוסף בן שמעון<sup>יט</sup> ולא רצה לתרץ דאין מגרשין אלא א"כ מכריזין עדים שזו היא אשתו דאין זו תקנה טובה דאם כן בטורח ימצאו עדי מסירה:

קטן

## כל הגט פרק שלישי גיטין

גדולה וקטנה לאו דוקא: **לאִיזו שארצה אגרש פסול לגרש** **צו**. דאין ברירה דלא אמרינן הוברר והכי נכתב לשמה: **גב'** **אלא רישא**. דתני איש פלוני גירש פלונית כו': **צמאי**. אי לאו

<sup>א</sup>יתר מיכן היו לו שתי נשים ושמותיהן שוות כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה יתר מיכן אמר ללבלר כתוב לאיזו שארצה אגרש פסול לגרש בו: **גב'** כתב לגרש את אשתו ונמלך וכו' ואלא רישא במאי אמר רב פפא<sup>ב</sup> בסופרין העשויוין להתלמד עסקינן אמר רב אשי דיקא נמי דקתני סופרין מקרין ולא קתני סופרין קוראין ש"מ מאי יתר מיכן תנא דבי ר' ישמעאל לא זה שנכתב שלא לשום גירושין אלא אף זה שנכתב לשום גירושין פסול ולא זה שנכתב שלא לשום גירושין ידידה אלא אף זה שנכתב לשום גירושין ידידה פסול ולא זה שלא נכתב לשום גירושין הא אלא אף זה שנכתב לשום גירושין הא פסול מאי טעמא אי כתב ונתן ספר כריתות בידה הוה אמינא למעוטי האידך קמא דלא עביד לשום כריתות אבל כתב לגרש את אשתו ונמלך דעביד לשום כריתות אימא כשר כתב רחמנא ויכתב אי כתב רחמנא וכתב הוה אמינא למעוטי האי דלא איהו קא כתיב לה אבל יש לו שתי נשים דאיהו קא כתיב לה אימא כשר כתב רחמנא ילה<sup>ג</sup> לשמה וסיפא למה לי הא קא משמע לן <sup>ד</sup>דאין ברירה: כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה: קטנה הוא דלא מצי מגרש ביה הא גדולה מצי מגרש ביה אמר<sup>ה</sup> רבא זאת אומרת שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת ימוציאין שטר חוב על אחרים א"ל אב"י אלא מעתה רישא דקתני שמי כשמן דגרש בו שני הוא דלא מצי מגרש ביה הא ראשון מצי מגרש ביה והא אמרינן<sup>ו</sup> ה"ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב אלא מאי אית לך למימר בעדי מסירה ור' אלעזר היא הכא נמי בעדי מסירה "ור' אלעזר היא אמר רב כולן פוסלין בכהונה חזין מן הראשון ושמואל אמר אף ראשון נמי פוסל ואזדא שמואל לטעמיה דאמר שמואל כל מקום ששגנו חכמים גמ' פסול פסול ופוסל חליצה פסולה פסולה ופוסלתה מן האחין במערבא אמרי משמיה דר' אלעזר ישמאל ולילה פסולות ופוסלות קטן

גדולה וקטנה לאו דוקא: **לאִיזו שארצה אגרש פסול לגרש** **צו**. דאין ברירה דלא אמרינן הוברר והכי נכתב לשמה: **גב'** **אלא רישא**. דתני איש פלוני גירש פלונית כו': **צמאי**. אי לאו אשתו ונמלך: **להפלוג**. לכתוב גיטין: מקרין. הגדולים מקרים לתלמידיהם קך וכך כשיצא גט לפניך כתבוהו והזכירו שם אינש צעלמא אלמא צמלמדים עסקינן: לא זה שלא נכתב לשם שום גירושין. אלא להתלמד: אלא אף זה שנכתב לשם גירושין. גמורין ונמלך פסול: ולא זה בלגד שנכתב שלא לשם גירושין. של אדם זה פסול אלא אף זה דהיו לו שתי נשים שנכתב לשם גירושין דהאי גברא פסול הואיל ונכתב שלא לשם גירושין של זו: וסיפא. מאי קמ"ל הא אשמעינן כדר גירושין ידידה ודידה צעינן: דאין ברירה. דלא תימא הוברר דצשעת כתיבה נמי דעתיה אהא ואיכא גירושין ידידה ודידה: לא גדולה מצי מגרש. וכי מפקא ליה לא חיישינן לאיסורא אשת איש למימר שמה לא לזו ניתן אלא לחברתה ונפל מידה ומלאתו זו דהואיל ונקיטא ליה לגיטא צידה צדידה מחזקינן לה: **מוציאין שטר חוב** אחד מהן שהוציא שטר חוב על אחרים אין הלוה יכול לומר לא ממך ליתמי אלא מפלוני צעלנו כשמן וזמנו נפל ולא צעלנו בדריס ידיד את אלא כיון דהאי חפיס לשטרא גבי ציה: **רישא דקמי כצד לגרש** כו'. שאף שמות הצעלים שוין תדיוק נמי הא ראשון שנכתב לשמו מגרש ציה וכי מפקא ליה לא אמרינן משום חומרא דלאשת איש שמה לא צעלה של זו כתבו אלא האחר: **הא אמרינן**. צממתי דגט פשוט צב"ב (דף קעב.) שני יוסף בן שמעון שהיו צעיר אחת אין יכולין להוציא שטר חוב זה על זה ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב דאמר ליה לא אני ליתמי מטר אלא חבירי לזה ממך ומסר לך שטר זה דאע"ג דפליגי תנאי התם להוציאין שטר חוב על אחרים ולא חיישינן<sup>א</sup> לנפילה מודו דאין אחרים מוציאין עליהן כדפרישית הכא נמי לימא לא צעלה כתבו אלא יוסף בן שמעון אחר כתבו לאשתו ונמלך ולא גירשה והשליכו לאיצוד מדעת ולקחתו זה שהיא רוצה להתגרש: **צעדי מסירה**. שמכירים את שניהם ומעידין שראו שזה מסר לזו אכל צעדי חתימה לא כדאמרינן שמה נמלך זה שכתבו

וחתמו ולא גרש את אשתו ומסרו לזו אשת חבירו: **הכא נמי צעדי מסירה**. וליכא למיחש שמה לחברתה נמסר אכל צעדי חתימה לעולם אימא לך דחיישינן שמה את חברתה גירש וחיישינן לנפילה. וגבי שטרי חוב נמי אין יכולין להוציא שטר חוב על אחרים דחיישינן לנפילה: **כונן**. כל הגיטין השוניין צמשנתנו אע"פ שפסולין לגרש להמירן לינשא: **פוסלין**. הן אותה מן הכהונה אם צעלה כהן נפסלה עליו משום גרושה: **חזן מן הראשון**. שלא נכתב לשם גירושין כלל אכל הנך בתראי פסלי דריח הגט פוסל בכהונה דתניא צפרק בתרא (לקמן דף פב:) האומר לאשתו הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם פסלה מן הכהונה שנאמר ואשה גרושה מאישה<sup>ב</sup> אפילו לא נתגרשה אלא מאישה ולאחרים לא הותרה פסולה להכונה: **אפילו ראשון**. דריח גט הוה: **חליצה פסולה פסולה ופוסלנה**. כל מקום ששנינו ציצמות חליצה פסולה פסולה להמירה לשוק אכל פוסלת היא אותה מן האחין שלא תמייצם עוד דקמו עלה צכיון שלא בנה שוב לא יבנה דלא כתיב אשר לא בנה את בית אחיו אלא אשר לא יבנה (דברים כה) כיון שחלץ שוב לא יבנה: **שמאל**. חללה צשמאל אמרינן ציצמות (דף קד.) פסולה וכן חללה צלילה פסולה: **ופוסלה**. דשם חליצה עלה אלא שלא נעשית בהכשריה דיליף רגל רגל ממזויע דכתיב ימנתי<sup>ג</sup> ולילה נמי נפקא לן התם:

קטן

מסורת הש"ס

(א) [נכנס ג.], (ב) [שם ב:], (ג) [לעיל כ: וש"נ.], (ד) [עירובין לו: וש"נ.], (ה) [יתכן להיות רבה עי' מוס' יבמות קטו. ד"ה מאי אמרת, וכן הוא בכת"י.], (ו) [ב"ב קעב.], (ז) [לעיל ט: וש"נ.], (ח) [נפילה מיד מודו ככ"ל רש"י, ודפוס'ר לנפילה מידו, (ט) וייקרא כא.], (י) [ויקרא יד.], (יא) [לקמן ב.], (יב) י"ל חיש. מהר"ם רש"י,

**תורה אור השלם**

1. כי יִקַּח איש אשה ובָּעֻלָּה וְיָדָה אִם לֹא תִמְצָא חַן בְּעֵינֵי בִי מִצָּאָה בָּהּ עֲרוּת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוּת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשָׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ: דברים כד א

**מוסף תוספות**

א. הטעם מה בין גט למגילת טוטה. מוס' הרא"ש. ב. וצריכא. מוס' הרא"ש. ג. לשמה. מוס' הרא"ש. ד. ונתערבו זה בזה. רשב"א. ה. דאי כר"א כיון דאמר עדי מסירה כרת, הא לא ידעי בהו מינייהו מיגרשא. מוס' הרא"ש. ו. אע"פ שאין אחד מהם מוכיח מתוכו. ר"ן. ז. ומה שקורא אותם שרים לפי שבמקום נתניתו אין צ"ב שיכיר הדורות. מוס' ב"ב קסו: טו"ס לוח. ח. וגם הגישים אין יודעות שאינן מכירות בשלוש בעליהן ואין יודעות מי זקניהם. ריטב"א: ומאי 'נתערבו', ובלבד לשליח. שטי"ק. ט. ובלבד שיהו מכירין שם האיש ושם האשה בטנ. שטי"ק. י. (א)ם איתא דבעיא שיהא מוכיח מתוך הגט, הכא רשב"א. יא. ואפי' הרי גט לר"מ. רשב"א. יב. וא"כ אפי' זה שלא בפניו זה נמי מותר. יג. דבהוחזקו מיירי ואליבא דר"א דקי"ל כוותיה פריך [אלא. מוס' ב"ב קסו: ד"ה וליחוש לשני. יד. והילכך אע"פ שבכותבים דורות או סימן או כהן אין אנו סומכים בכך. רשב"א. טו. והשתא ודאי ליכא למיחש לשמא נתן גט לאשת חבירו דכיון שחבירו שם לא היה סובל הדבר או שעדי המסירה ידקדקו יותר כששני המגרשים שם. טענות הקדמונים.